

สภาพปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของ
โรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

States and Problems on the Measurement and Evaluation of
Physical Education at Demonstration Schools under the Office of
the Higher Education Commission

สริน ประดู่¹, สมบัติ อ่อนศิริ², อำนวย ตันพานิชย์³, และ มนธีร์ จิตต่อนันต์⁴

Sarin Pradoo¹, Sombat Onsiri², Amnuay Tanphanich³, and Manatee Jitanan⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนสาธิตจำนวน 186 คน

สภาพปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา ด้านความรู้ ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เลือกประเมินด้วยข้อสอบปรนัย ด้านทักษะกีฬา ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ประเมินทักษะกีฬาเชิงปริมาณโดยใช้แบบทดสอบและข้อทดสอบทักษะกีฬาที่ครูสร้างขึ้น ส่วนเชิงคุณภาพครูพลศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้เกณฑ์การประเมิน (Scoring rubric) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้แบบสังเกตพฤติกรรม ด้านสมรรถภาพทางกาย ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ

สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาพบในการวัดและประเมินผล ได้แก่ 1) ด้านความรู้ คือ การออกข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยไม่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ 2) ด้านทักษะกีฬา คือ การเลือกแบบทดสอบทักษะกีฬาไม่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน 3) ด้านสมรรถภาพทางกาย คือ จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบไม่เพียงพอ 4) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม คือ การวัดคุณธรรมและจริยธรรมได้ไม่ครบทุกด้าน 5) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ขาดแบบสังเกตที่วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นมาตรฐาน

คำสำคัญ: การวัดและประเมินผลวิชาพลศึกษา

Article Info: Received 31 May, 2016; Received in revised form 12 November, 2018; Accepted 20 December, 2018

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: noteting12@hotmail.com

Graduate student in Physical Education Division, Department of Department of Physical Education, Faculty of Education, Kasetsart University
Email: noteting12@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: onsiri2215@yahoo.com

Lecturer in Physical Education Division, Department of Department of Physical Education, Faculty of Education, Kasetsart University
Email: onsiri2215@yahoo.com

³ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน อีเมล: fssant@ku.ac.th

Lecturer in Department of Sport Science and Health, Faculty of Sport Science, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus Email: fssant@ku.ac.th

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: manateera@yahoo.com

Lecturer in Physical Education Division, Department of Department of Physical Education, Faculty of Education, Kasetsart University
Email: manateera@yahoo.com

Abstract

The purpose of this research was to study the states and problems on the measurement and evaluation of physical education at Demonstration Schools under the Office of the Higher Education Commission. The population was 186 physical education teachers who worked at demonstration schools.

The states and problems regarding the measurement and evaluation of physical education were investigated. The approaches and tools used to assess and evaluate the learning outcomes of physical education can be divided into 5 aspects. In the cognitive domain, the majority of physical education teachers evaluated the area using an objective test. For sport skills, most of them used a sport skills test developed by themselves for quantitative, and used a scoring rubric test for qualitative. Also, the majority of physical education teachers used behavioral observation forms to evaluate the desired characteristics. For the physical fitness evaluation, most of them selected health-related physical fitness testing.

The states and problems on the measurement and evaluation of physical education are: 1) the cognitive domain - the inability to make an objective and subjective test to measure the accuracy of purposes; 2) the sport skills domain - the skill test selection is not appropriate with the student's performance; 3) the physical fitness domain - an insufficiency of instruments and equipment for testing; 4) the moral and ethical domain - moral and ethics measurement could not cover all aspects; 5) the desired characteristics domain - lack of standard desired behavioral observation.

KEYWORDS: MEASUREMENT AND EVALUATION OF PHYSICAL EDUCATION

บทนำ

การศึกษานั้นสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเอง ด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนา ศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขรู้ เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ

ปัญญา ความรู้และคุณธรรม การศึกษาเป็นการสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นมีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม การศึกษามีความจำเป็นในชีวิตอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย อาหารเครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาทุก ๆ ด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตในโลกที่มีกระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบให้วิถีดำรงชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่าการศึกษายังมีบทบาทและจำเป็นมากขึ้น

รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของชาติฉบับแรกของประเทศไทย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542) หลังจากนั้นได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อหาบางประการ มาเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มีการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ปรับเปลี่ยนโฉมหน้าการศึกษาของประเทศไปสู่การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้พัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา พร้อมได้จัดทำสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ซึ่งสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งใน 8 สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความหมาย และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า

“พลศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านเจตคติที่ดีไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาและ กีฬาเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ และมีพัฒนาการด้วยการมีส่วนร่วมและ ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง”

ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้มากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เป็นรายปีและรายภาค ตลอดจนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน รวมทั้งกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ที่มุ่งปฏิรูปการศึกษา หลักการ จุดหมายโครงสร้างของหลักสูตรได้ถูกปรับเปลี่ยนไปเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางแห่ง บพัญญูรัฐธรรมนูญและกฎหมายการศึกษาชาติ ดังนั้นการประกาศใช้ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการวัดและประเมินผลผู้เรียน ซึ่งใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ในมาตรา 26 ให้ สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียน การสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษาให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่ หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรค หนึ่งมาใช้ประกอบพิจารณาด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

กระบวนการทางการศึกษา ต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลให้ต่อเนื่องกัน จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลนั้นเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการวัดและประเมินผลช่วยให้ทราบว่าหลังจากที่ได้มีการเรียนการสอนแล้วนั้น ผลที่ได้รับบรรลุตามความมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงไร ผู้เรียนเกิดการพัฒนาไปในทางใด และยังเป็นการประเมินในเรื่องขอบข่ายของหลักสูตร การเรียนการสอน การพัฒนาของนักเรียน วิธีการสอนของครู และอุปกรณ์ต่าง ๆ ว่ามีข้อบกพร่องหรือไม่มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป จะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลมีความสำคัญในกระบวนการทางการศึกษาดังที่ กรรวิ บุญชัย (2555: 18) ที่กล่าวว่า

“...การประเมินผลเป็นระยะ เป็นการประเมินช่วงต้นหรือช่วงกลาง เช่น การทดสอบก่อนการเรียนการสอน (Pretest) และการประเมินเป็นช่วง ๆ การประเมินแบบนี้จะทำให้ตลอดช่วงหรือตั้งแต่ต้นจนจบ ของหน่วยการเรียนการสอนนั้น ๆ การฝึกหรือการวิจัยในขบวนการเรียนการสอน การประเมินผลแบบนี้จะมีความสำคัญมากกว่า เพื่อจะนำไปปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นก่อนที่จะกระบวนการสอนจะสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยเพื่อเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องหรือเพื่อพัฒนาทักษะ

ซึ่งสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่ระบุว่า การวัดเพื่อประเมินผลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้น ก็ต้องเป็นการวัดเพื่อประเมินผลตามหลักการและปรัชญาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาการในทุก ๆ ด้านทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การวัดสมรรถภาพทางร่างกาย 2) การวัดด้านความรู้ 3) การวัดด้านทักษะการเคลื่อนไหวเบื้องต้นและทักษะการเล่นกีฬา 4) การวัดด้านคุณธรรมและคุณลักษณะ 5) การวัดด้านเจตคติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในประเทศไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษาใช้เป็นกรอบทิศทางในปัจจุบันนี้ มีหลายประเด็นที่เปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อันได้แก่ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การกำหนดตัวชี้วัด ระดับการศึกษา รวมไปถึงการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลกลาง อีกทั้งหลักสูตรยังได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ท้องถิ่นและสถานศึกษานำ

ไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการกำหนดโครงสร้างวิชาเรียนเอง การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของ ชลิสา ชำนาญวารี (2557) พิทักษ์ แก้วทองมา (2556) และ รวีวรรณ ชันทอง (2556) พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้

เหตุผลความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลนั้นมีความสำคัญมากในกระบวนการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นครูโรงเรียนสาธิตจึงศึกษาสภาพความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของโรงเรียนว่าแตกต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานอุดมศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูพลศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นครูพลศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 186 คน จากโรงเรียนสาธิตทั้งหมด 40 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา

3. ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม

3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.4 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.5 หาคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ใช้วิธีการของ Rovinelli และ Hambleton (1978, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบว่าข้อคำถามในแบบสอบถามสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย ü ลงในช่องการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC: index of item-objective congruence) ของการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 0.80 แล้วนำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เปรียบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณาของ Rovinelli และ Hambleton (1978, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

3.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (โครงการพหุภาษา) ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มประชากร เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Coefficient correlation) ตามวิธีของ Cronbach ได้ 0.98 กับ 0.95 (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543)

3.7 เสนอผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.8 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรต่อไป

4. การเก็บข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เสนอผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากครูพลศึกษาตอบแบบสอบถามศึกษาสภาพปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

4.2 ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการนำส่งแบบสอบถามและเก็บคืน ทั้งทางไปรษณีย์ และด้วยตนเอง และด้วยตนเอง

4.3 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งทางไปรษณีย์และเก็บคืนด้วยตนเอง

4.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในแต่ละด้าน

1. เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ด้านความรู้ ใช้ข้อสอบแบบปรนัย ด้านทักษะเชิงปริมาณ แบบทดสอบ/ข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง ด้านคุณภาพจะเลือกใช้เกณฑ์การประเมิน (Scoring rubric) ด้านคุณธรรม และจริยธรรม จะเลือกใช้การสังเกตพฤติกรรม ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เลือกใช้แบบสังเกตพฤติกรรม

2. เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ด้านสมรรถภาพทางกายส่วนใหญ่จะทดสอบสมรรถภาพสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ (Health-related physical fitness) และส่วนใหญ่เลือกใช้แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพสำหรับเด็กไทย อายุ 7-18 ปี

ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา

1. ด้านความรู้ ปัญหาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประสบมากที่สุด คือ การออกข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยไม่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 37.12
2. ด้านทักษะกีฬา ปัญหาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประสบมากที่สุด คือ การเลือกแบบทดสอบทักษะกีฬาไม่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.45
3. ด้านสมรรถภาพทางกาย ปัญหาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประสบมากที่สุด คือ จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 34.09
4. ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ปัญหาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประสบมากที่สุด คือ การวัดคุณธรรมและจริยธรรมได้ไม่ครบทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ 32.58
5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ปัญหาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประสบมากที่สุด คือ ขาดแบบทดสอบที่วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 26.52

อภิปรายผล

ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา

1. ด้านความรู้ ปัญหาที่พบ คือ การออกข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยไม่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ครบทุกข้อ ซึ่งข้อสอบเป็นเครื่องมือที่ใช้กันมาก มีทั้งข้อสอบปรนัยและอัตนัย ในข้อสอบแต่ละแบบได้มีข้อเสนอแนะในการสร้าง นอกจากนี้การประเมินผลข้อสอบเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะข้อสอบต้องมีความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้ ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก (กรรวิ บุญชัย, 2555) ที่กล่าวไว้ข้างต้น สอดคล้องกับ พิชิต ภูติจันทร์ (2547) กล่าวไว้ว่า “การสร้างข้อสอบแบบอัตนัย ผู้ออกข้อสอบจะต้องรู้เนื้อหาโดยละเอียด รู้จุดหมายและพฤติกรรมที่จะวัด รู้เทคนิคในการสอน มีทักษะในการใช้ภาษาเขียนข้อสอบ และทักษะในการเขียนวิจารณ์ข้อสอบ”

2. ด้านทักษะกีฬา ปัญหาที่พบ คือ การเลือกแบบทดสอบทักษะกีฬาให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน เพราะนักเรียนมีความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกแบบทดสอบที่ตรงกับความสามารถจริงของนักเรียนทำได้ยาก ดังที่ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) กล่าวว่า ควรมีการสำรวจเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ การเลือกแบบทดสอบที่เหมาะสมจะช่วยขจัดปัญหาเมื่อจำนวนนักเรียนมากเกินไป มีเวลาน้อย และมีความแตกต่างของการตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนแต่ละคน นอกจากนั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการบริหารแบบทดสอบและความฉลาดในการใช้แบบทดสอบของครู ด้วย การทดสอบนับเป็นวิธีสอนแบบหนึ่งเพราะจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เกณฑ์การเลือกแบบทดสอบที่สำคัญ ๆ มีอย่างน้อย 5 ประการคือ ความแม่นยำ ความน่าเชื่อถือ ความเป็นปรนัย การมีเกณฑ์มาตรฐาน และการบริหารการทดสอบอย่างง่าย

3. ด้านสมรรถภาพทางกาย ปัญหาที่พบ คือ จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ เนื่องจากอุปกรณ์มีราคาสูงทำให้ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ และผู้ทดสอบจะต้องมีความชำนาญในการใช้เครื่องมือ ซึ่ง วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า วิธีการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษาในด้านสมรรถภาพนั้น ตามปกติแล้วจะมีอยู่มากมายหลายวิธีด้วยกัน บางวิธีเป็นวิธีที่มีความแม่นยำ มีความถูกต้องและมีความเชื่อถือได้สูงมากแต่ต้องใช้เวลามาก หรือบางวิธีต้องใช้อุปกรณ์ที่มีราคาแพง และมีเทคโนโลยีสูงอีกทั้งผู้ที่ดำเนินการวัดผลเองก็ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดี

4. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ปัญหาที่พบ คือ การวัดคุณธรรมและจริยธรรมได้ไม่ครบทุกด้าน การวัดคุณธรรมและจริยธรรมเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรมจึงทำให้มีความยากลำบากในการวัดเพื่อประเมินผลมากกว่าพฤติกรรมด้านอื่น สอดคล้องกับที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวไว้ว่า เนื่องจากการวัดพฤติกรรมด้านคุณธรรมและด้านเจตคติเพื่อประเมินผลนั้นเป็นสิ่งที่มีความยากลำบากในการสร้างเครื่องมือให้สามารถวัดให้ได้ผลที่ตรงและเชื่อถือได้อย่างแท้จริง

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ปัญหาที่พบ คือ แบบทดสอบที่วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นมาตรฐาน ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวว่า การให้คะแนนนักเรียนในพฤติกรรมบางด้าน เช่น ทางด้านเจตคติ ด้านคุณธรรม หรือด้านอื่น ๆ ที่ค่อนข้างจะมีความเป็นธรรมและมีความยากที่ให้คะแนนอย่างเป็นปรนัยได้ ครูควรแยกแยะส่วนประกอบที่สำคัญ

ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละพฤติกรรมเหล่านั้นให้เห็นได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา คุณาภิสิทธิ์ (2541) กล่าวว่า การวัดเจตคติ ต้องใช้เทคนิคแตกต่างจากการวัดความรู้ เทคนิคการวัดทัศนคติ ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ควรใช้วิธีการ เช่น การตอบสั้น ๆ การให้แสดง ทัศนคติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในการออกข้อสอบแบบปรนัยนั้นควรมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งข้อสอบที่ดี มีคุณภาพนั้นต้องประกอบไปด้วยระดับความยากและอำนาจจำแนก
2. สร้างแบบทดสอบทักษะกึฬาให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนและวัดระดับ ทักษะทั้งก่อนการเรียนรู้ ระหว่างการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้ เพื่อทราบพัฒนาการของผู้เรียน เป็นระยะและใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป
3. การทดสอบสมรรถภาพทางกาย โรงเรียนควรที่จะเลือกองค์ประกอบในการทดสอบ สมรรถภาพทางกายและการเลือกใช้ข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายให้เหมาะสมกับนักเรียน ทางผู้บริหารควรให้การสนับสนุนเรื่องจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือ ในการทดสอบสมรรถภาพ ทางกาย ให้ทันสมัยและหลากหลายมากขึ้น
4. ครูพลศึกษาควรให้ความสำคัญทางด้านเจตคติและคุณธรรม โดยเฉพาะคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร เลือกวิธีการวัดคุณธรรมและจริยธรรมให้ได้ครบทุกด้าน สร้างแบบทดสอบที่วัดคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ที่เหมาะสมและเป็นมาตรฐาน
5. ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้แจ้งให้กับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนที่ได้เก็บข้อมูล เพื่อทราบถึงปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และแนวทางในการแก้ไข พัฒนาและปรับปรุงต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรวิ บุญชัย. (2555). เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา. เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์, ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย.
- ชลิสา ชำนาญวารี. (2557). สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ของประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). วิธีวิจัยการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น. การพิมพ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74ก หน้า 1-23.
- พิชิต ภูติจันทร์. (2547). การทดสอบและประเมินผลทางพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- พิทักษ์ แก้วทองมา. (2556). สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- รวิวรรณ ชันทอง. (2556). สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกของประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548). รวบรวมความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีสอน และการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2541). หลักสูตรพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)
พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.